

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2015

Nr 95

Nr 95

LANDSKAPSFÖRORDNING

om förarutbildning

Utfärdad i Mariehamn den 15 oktober 2015

Med stöd av körkortslagen (2015:88) för Åland föreskrivs¹:

1 kap.

Inledande teoriprov och handledarutbildning för privat övningskörning

1 §

Inledande teoriprov

Syftet med teoriprovet, som ska avläggas innan sökanden första gången beviljas ett körkortstillstånd i grupp 1, är att säkerställa att körkortsaspiranten har primära kunskaper om trafikreglerna och trafikmiljön innan övningskörningen påbörjas. Teoriprovet är begränsat i omfattning till vägmärkeskännedom och trafikens grundregler, såsom korsningsregler och väjningsregler. Den körkortsaspirant som inte vill eller har möjlighet att självständigt läsa in grundteorin kan gå en inledande teorikurs på en trafikskola som en självständig kurs eller som en del i den fortsatta körkortsutbildningen.

2 §

Handledarutbildningen

Syftet med handledarutbildningen är att bidra till en effektiv körkortsutbildning samt främja trafiksäkerheten och miljön såväl under som efter körkortsutbildningen.

Efter utbildningen ska den blivande handledaren ha fått information om och känna till

1) körkortsutbildningens mål och innehåll samt vilka regler som finns för övningskörningen,

2) planering och strukturering av övningskörandet och

3) viktiga trafiksäkerhetsfaktorer samt gällande lagstiftning.

3 §

Körkortsutbildningens mål och innehåll samt regler för övningskörning

Detta avsnitt i handledarutbildningen ska innehålla

1) en presentation av läroplanerna för grupp 1 med deras mål och innehåll,

2) information om handledarens juridiska ansvar under övningskörningen och dennes moraliska ansvar som föredöme,

3) krav och bedömningskriterier vid förarprov samt

4) information om var ytterligare information om körkortsutbildning och övningskörning finns.

4 §

Planering och strukturering av övningskörningen

Detta avsnitt i handledarutbildningen syftar till att ge blivande handledare fakta och råd om hur en bra körkortsutbildning planeras och genomförs på ett strukturerat och metodiskt sätt. Avsnittet ska innehålla följande:

1) den privata övningskörningens roll och hur denna kan kombineras med trafikskoleundervisning för att åstadkomma en effektiv och säker körkortsutbildning,

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG, EUT nr L 403, 30.12.2006, s. 18, Kommissionens direktiv 2012/36/EU, EUT nr L 321, 20.11.2012, s. 54.

2) handledartillstånd för privat övningskörning och de regler som ska följas,

3) körerfarenhetens betydelse för trafiksäkerheten,

4) hur teori och praktik kan integreras i körkortsutbildningen,

5) strukturering och planering av övningskörningen med avseende på ingående delar och stegringsföljd,

6) val av övningsfordon och dess utrustning.

5 §

För trafiksäkerheten och miljön viktiga faktorer

Detta avsnitt i handledarutbildningen syftar till att ge blivande handledare fakta och råd om hur övningskörningen kan genomföras på ett säkert och miljömedvetet sätt. De risker som hör samman med privat övningskörning samt elevernas begränsade förmåga och erfarenhet ska särskilt beaktas.

Avsnittet ska innehålla följande:

1) val av lämpliga utbildningsmiljöer med hänsyn till elevens erfarenhet och färdighet,

2) på vilka sätt och varför handledare och elev kan tolka samma trafiksituation olika,

3) den oerfarna elevens begränsningar och tänkbara felhandlingar,

4) elevers uppfattningar om den egna förmågan och värdet av att undvika risker,

5) körsättets betydelse för minskad förbrukning av drivmedel, lägre bränslekostnader och minskade utsläpp av koldioxid,

6) effekter av kallstart, tomgångskörning och användande av motorvärmare,

7) vård och underhåll av fordon,

8) vägtrafikens miljöpåverkan,

9) effekter av val av transportmedel,

10) riskfaktorer såsom alkohol, andra droger, hastighet och trötthet,

11) var man kan söka ytterligare information om trafiksäkerhet och miljö.

6 §

Teoriprov för handledare

Efter genomförd handledarutbildning ska den blivande handledaren avlägga ett teoriprov. Teoriprovet består av frågor om trafikregler, regler för övningskörning och frågor rörande utbildningens genomförande.

7 §

Läroplan för handledarutbildningen

Läroplan för handledarutbildningen fastställs av landskapsregeringen.

2 kap.

Förarutbildningar och läroplaner

8 §

Förarutbildningens grunder och genomförande

Förarutbildningen ska ge eleven goda kunskaper om trafiksystem, fordonsmanövrering, samspelet i trafiken, trafikens miljöpåverkan, faktorer som påverkar körförmåga, hur farliga trafiksituationer hanteras samt körning under svåra förhållanden. Utbildningens genomförande delas in i följande huvudmoment:

1) *Grundläggande trafik kunskap*; ska ge eleven kunskap i vad som krävs för att på ett säkert sätt kunna övningsköra i trafiken.

2) *Fordonets manövrering/egenskaper, trafikbeteende och miljöpåverkan*; syftar till att eleven ska lära sig att manövrera och framföra sitt fordon på ett säkert och miljövänligt sätt.

3) *Körning i varierande trafikmiljöer*; syftar till att vidareutveckla elevens förmåga att köra på ett säkert, omdömesgillt och miljövänligt sätt i samverkan med andra trafikanter, i olika trafiksituationer och under olika förhållanden.

4) *Tillämpa ett förutseende körsätt och utföra körning i speciella sammanhang*; syftar till att ge eleven kunskap om betydelsen av att planera sin körning med avseende på till exempel vart, när, hur, under vilka omständigheter och varför en resa ska genomföras.

5) *Personliga förutsättningar och målsättningar i livet*; ska vävas in i de olika momenten i körundervisningen och syftar till att ge eleven en förståelse för hur olika personliga och sociala förutsättningar påverkar förarrollen.

6) *Säkerhetsutbildningen*; ska lyfta fram risker som är speciella för fordonstypen samt ge kunskap om beteenden som är riskfyllda samt förbättra elevens attityder till dessa, belysa vanliga olyckssituationer och farliga beteenden samt möjligheterna att undvika dessa.

Ovanstående huvudmoment delas upp i kunskapsområdena teori och färdighet samt självvärdering.

9 §

Läroplaner för körkortsutbildningen

Läroplaner för de olika körkortskategorierna fastställs av landskapsregeringen. Inom de ramar läroplanerna anger antar motorfordonsbyrån kursplaner för den utbildning som krävs för att få avlägga examen för de olika körkortskategorierna.

Förarutbildningen, oavsett om den sker på en trafikskola eller som privatutbildning, ska ges i enlighet med den fastställda läroplanen. En

utbildning som har påbörjats enligt en gammal läroplan ska slutföras inom ett år.

3 kap. Säkerhetsutbildning

10 §

Säkerhetsutbildningens innehåll

Säkerhetsutbildningen består av en teoretisk och en praktisk del med undantag för säkerhetsutbildningen för AM 120, AM 121 och T som endast består av den teoretiska delen.

Säkerhetsutbildningens teoretiska del ska ge eleverna kunskaper om faktorer som i samband med körning påverkar föraren och ökar risken för olyckor, såsom alkohol, andra droger, trötthet och riskfyllda beteenden i övrigt. Eleverna förutsätts vara aktiva och delta i diskussioner och samtal under utbildningen.

Den praktiska delen av säkerhetsutbildningen ska innehålla körning under särskilda förhållanden samt ge insikt om betydelsen av att undvika risker förknippade med sådan körning.

11 §

Rapporteringskrav

Den som anordnar säkerhetsutbildning ska rapportera till motorfordonsbyrån när utbildningen har genomförts av den sökande.

En genomförd säkerhetsutbildning eller del av utbildningen gäller i fem år.

12 §

Läroplaner för säkerhetsutbildningen

Läroplaner för säkerhetsutbildningen fastställs av landskapsregeringen.

4 kap. Förarexamen och körprov

13 §

Förarexamen

Förarexamen består av ett teoriprov samt ett körprov. Teoriprovet och körprovet ska genomföras nära varandra i tid. Högst två månader får gå mellan provtillfällena.

14 §

Teoriprovet

Teoriprovet ska avläggas i form av motorfordonsbyråns datorstyrda teoriprov som är uppdelat i övningsdel, provdel och responsdel. Frågorna i teoriprovet är likvärdiga. Till varje fråga är endast ett alternativ rätt och varje rätt besvarad fråga ger en poäng. Teoriprogrammet

bedömer provet och meddelar godkänt eller underkänt resultat.

Provet kan få avläggas muntligt eller med utökad tid om examinandens av hälsoskäl styrkt av intyg eller på grund av svårigheter att förstå svenska eller av andra liknande skäl inte kan avlägga provet på vanligt sätt.

15 §

Körprovet

Syftet med körprovet är att försäkra sig om att sökanden har nått målet som fastställts i läroplanen och kan agera som en ansvarsfull förare i fråga om säkerhet, sociala färdigheter och ekologiskt tänkande och kan tillämpa de grundläggande körkunskaperna i olika trafiksituationer på ett självständigt och säkert sätt och kan identifiera och bedöma risker.

Under körprovet bedöms följande kompetensområden.

1) *Säkerhetskontroll och körställning.* Eleven ska kunna göra säkerhetskontroll på fordonet och förstå vilka risker som kan uppstå om fordonet inte fungerar som det ska.

2) *Manövrering.* Eleven ska kunna styra, växla, gasa och bromsa på ett rutinmässigt sätt.

3) *Miljö och sparsam körning.* Eleven ska kunna köra och använda en körteknik på ett sätt som medför låg bränsleförbrukning.

4) *Trafikregler.* Eleven ska ha kunskap om de regler som gäller och kunna tillämpa dem så att samspelet med andra trafikanter fungerar.

5) *Trafiksäkerhet och beteende.* Eleven ska kunna planera sin körning i god tid och kunna anpassa körningen till den aktuella trafiksituationen. Eleven ska förstå vilka risker som kan uppkomma och kunna förutse och bedöma konsekvenser av olika händelseförlopp. Eleven ska kunna anpassa fordonets hastighet och placering för att skapa tillräckliga säkerhetsmarginaler, och kunna samspela med andra trafikanter på ett bra sätt.

16 §

Närmare bestämmelser om förarexamen

Närmare bestämmelser om metoder för avläggande av teori-, och körprov samt innehåll och bedömning av teori- och körprov fastställs av landskapsregeringen.

5 kap. Alkohol- och attitydkurser

17 §

Alkohol och trafik

Kursen alkohol och trafik är obligatorisk för de personer som önskar få ett körkortstillstånd

efter att ha gjort sig skyldiga till rattfylleri med en promillehalt på minst 0,5 eller upprepade fall av rattfylleri, för personer som under provotid gjort sig skyldiga till rattfylleri eller grovt rattfylleri och för personer som beviljats körkort villkorade av alkohol. Målet med kursen är att skapa bättre vanor så att alkohol och bilkörning inte kombineras i framtiden.

Kursen betonar attityder och beteenden och behandlar de risker en rattfull förare utsätter sig själv och andra för i trafiken samt tar upp vad som händer i kroppen då man dricker alkohol eller tar andra droger.

Kursen alkohol och trafik är på sex lektioner á 45 minuter och leds av sakkunniga från Ålands trafikskolor r.f.

18 §
Attityd och trafik

Kursen attityd och trafik är obligatorisk för de personer som har körkort med provotid och gör sig skyldiga till ett icke alkoholrelaterat trafikbrott som leder till att körkortet omhändertas. Kursen ska behandla personens attityd till sin egen och andra trafikanters säkerhet, med fokus på det eller de trafikbrott som lett till körkortsingripandet. Målet med kursen är att förändra personens trafikmoral och på sikt skapa en säkrare trafikmiljö.

Kursen attityd och trafik, som leds av sakkunniga från Ålands trafikskolor r.f. och polisen omfattar fyra lektioner á 45 minuter.

Mariehamn den 15 oktober 2015

ROGER NORDLUND
vicelántråd

Veronica Thörnroos
föredragande minister

19 §

Kursplaner

Undervisningen ska följa de kursplaner som fastställts av landskapsregeringen.

20 §

Övningsskyltar och -västar

Vid privat övningskörning ska fordonet vara försett med en skylt med texten "ÖVNINGSKÖR" i vitt på grön botten omgiven av en vit bård. Skylten ska ha minimimåtten 460 x 100 mm och bokstäverna ska ha en höjd av minst 50 mm och en stapelbredd av minst 8 mm. På ett fordon som används i yrkesmässig förarutbildning ska skylten ha röd botten. Skylten ska placeras så att den är väl synlig bakifrån men inte så att sikten inifrån fordonet begränsas eller baklyktorna eller registreringsskylten skymms.

Vid övningskörning med motorcykel eller moped utan täckt kaross ska eleven bära en reflexväst med texten "ÖVNINGSKÖR" på ryggen.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2016.

Åtgärder som denna förordning förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.